

Není Mikuláš jako Mikuláš

Mgr. Lenka Neuwirthová

Historie a vývoj tradice

1. Kdo byl svatý Mikuláš?

- Biskup z Myry (3.–4. století, dnešní Turecko).
- Známý svou štedrostí a pomocí chudým.
- Patron námořníků, obchodníků a hlavně dětí.

2. Legendy o Mikulášovi

- **Tři dcery chudého muže** – tajně jim daroval věno, aby nemusely do otroctví.
- **Záchrana nespravedlivě odsouzených** – zabránil popravě nevinných.
- **Pomoc námořníkům** – utišil bouři na moři.

3. Šíření kultu Mikuláše

Po smrti (6. prosince, mezi 345–352 n. l.) se stal uctívaným světcem. Ostatky převezeny do Itálie (Bari), což podpořilo jeho popularitu v Evropě. Ve středověku se objevuje tradice nadělování dětem.

4. Mikulášská tradice v Evropě

Reformace v 16. století → v protestantských zemích Mikuláš nahrazen jinými postavami (Santa Claus, Weihnachtsmann).

V katolických zemích (včetně Česka) tradice zachována.

5. Mikulášská nadílka v Česku

Zvyk doložen od 18. století.

Trojice: **Mikuláš (dobro, spravedlnost), anděl (ochránce), čert (varování před zlobením).**

Role Mikuláše, čerta a anděla

Svatý Mikuláš – dobro a spravedlnost

- **Reprezentuje laskavost, štědrost a ochranu slabších**
- **Biskupská berla a mitra** – symbolizují duchovní autoritu a vedení.
- **Knihy hříchů a odměn** – odkaz na spravedlnost a rovnováhu mezi dobrými a špatnými skutky.
- **Dává dárky a odměňuje** – zosobňuje křesťanský ideál pomoci druhým.

Anděl – čistota a ochrana

- **Symbolizuje dobro, laskavost a naději** – připomíná ochránce dětí a posla dobrých zpráv.
- **Bílé šaty a křídla** – znak čistoty, nevinnosti a nebeského původu.
- **Často utěšuje děti a zmírňuje čertovy výhrůžky** – představuje pozitivní aspekt výchovy.

Čert – trest a výstraha

- **Ztělesňuje strach, hřích a následky špatného chování** – má odrazovat děti od špatných skutků.
- **Řetězy, rohy a ocas** – připomínají tradiční středověkou představu ďábla.
- **Uhlí, brambory nebo metla** – symbolizují pokárání a poučení pro zlobivé děti.
- **Je hlasitý, chaotický a hlučný** – jeho úkolem je vytvořit kontrast mezi dobrem a zlem.

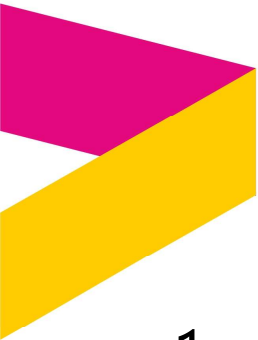
Psychologický dopad na děti – role strachu a radosti

- Téma zahrnuje různé aspekty emocí, vnímání autority a hodnoty rituálů. Mikulášská nadílka, jak ji známe, má dvě hlavní složky: radost z dárků a zábavy spojené s oslavou, a zároveň určitou dávku strachu, která může být pro některé děti stresující.
- Strach jako motivace k lepšímu chování?
 - zlobivý x hodný
- Strach může být kontra-produktivní nebo je kontraproduktivní vždy?
- Radost jako posílení pozitivní motivace a přijetí odpovědnosti za svoje činy?

Jak děti tradici vnímají a jak ji prožívají

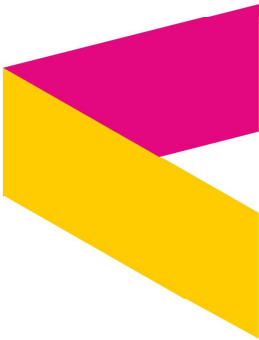
- Děti do 5 let – nejsou schopny rozeznat čerta a Mikuláše od skutečné hrozby, nerozumí konceptu dobra a zla.
- Děti mezi 6 a 8 lety – začínají rozumět konceptu odměny a trestu. Strach z čerta **může** být pro ně **spíše** motivací k dobrému chování? Radost z Mikuláše **může být** důležitým emocionálním zážitkem?
- Děti starší 8 - vnímají Mikuláše jako součást kulturní tradice, a i když si **mohou** být vědomi, že jde o hru, stále si užívají radost z dárků a smíchem spojeným s čertem a andělem

Přenos tradice do školního prostředí

1. Výzvy spojené s organizací Mikulášské nadílky ve škole
2. Bezpečnostní aspekty
3. Příklady dobré praxe

1. Výzvy spojené s organizací

- Různé věkové kategorie dětí
- Logistické a organizační nároky
- Různé rodinné tradice a hodnoty
- Bezpečnostní otázky

2. Bezpečnostní aspekty

- Presentace postav Mikuláš, čert, anděl – kostýmy a jejich projevy
- Příprava – vysvětlí význam Mikulášské nadílky + popis toho co žáky čeká
- Citlivost na jednotlivce – zvažení zdali vůbec má třídu navštívit čert
- Bezpečnostní pokyny pro fyzické aktivity – v případě hraní her, divokost čertů
- Emocionální podpora – při nadílce i po ukončení

3. Příklady dobré praxe

- Předem připravený program a scénář
- Inkluzivní přístup
- Alternativní formáty
- Interaktivní aktivity

Závěr

- Přenos Mikulášské tradice do školního prostředí vyžaduje citlivý přístup, který bere v úvahu různé psychologické, kulturní a logistické aspekty. Organizace by měla být přizpůsobena věkovým kategoriím dětí a měla by zajistit bezpečné, zábavné a respektující prostředí, kde se děti mohou radovat a zároveň se cítit v bezpečí. Důraz na pozitivní motivaci, inkluzivitu a emocionalitu je klíčem k úspěšné a harmonické Mikulášské nadílce ve školách.

Děkuji Vám za pozornost

Lenka Neuwirthová
lenka@dosveta.org
601367520

APAS
ASOCIACE POSKYTOVATELŮ
ADIKTOLOGICKÝCH SLUŽEB

